

PROGRAMACIÓN NIVEL
CEIP CAMPOMAIOR
5º E. I.
CURSO 2021-2022

ÍNDICE

1.-CONTEXTUALIZACIÓN DA AULA

2.-OBXECTIVOS

A) Coñecemento de sí mesmo e autonomía persoal

B) Coñecemento do contorno

C) Linguaxes: comunicación e representación

3.-CONTIDOS

A) Coñecemento de sí mesmo e autonomía persoal

B) Coñecemento do contorno

C) Linguaxes: comunicación e representación

4.-METODOLOXÍA

A) Os proxectos

B) Os recunchos

C) Agrupamentos

D) Planificación temporal

E) Recursos

F) Relación coas familias e o contorno

5.-CONTRIBUCIÓN DENDE AS ÁREAS DE EDUCACIÓN INFANTIL AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

6.-AVALIACIÓN

A) Criterios de avaliación

B) Avaliación do proceso de ensino

C) Procedementos e instrumentos de avaliación

7.-ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

1.- CONTEXTUALIZACIÓN DA AULA

A seguinte programación está pensada para os grupos do 5º curso de Educación Infantil do CEIP Campomaior.

O Colexio está composto por doce unidades de Educación Primaria e seis unidades de Educación Infantil.

Os grupos de 5º curso de Educación Infantil fórmanos 19 alumnos e alumnas en cada unha das aulas.

A distribución do alumnado é a seguinte:

- 5ºEI A: 8 nenas e 11 nenos. Titora: Lucía Fraga Romero.
- 5ºEI B: 10 nenas e 9 nenos. Titora: María Rozas Alejandro,

A programación que a continuación se presenta pretende respectar os diferentes ritmos madurativos dos nenos e nenas, pero está deseñada sen coñecer apenas ao novo alumnado, polo que os obxectivos, contidos e actividades que a continuación se propoñen poden sufrir variacións en función da evolución dos grupos.

2.- OBXECTIVOS

A programación ten como marco referencial o Decreto 320/09 de 4 de xuño, o Proxecto Educativo e a Programación de Ciclo. Por outro lado, tamén se tivo presente documentos de xestión do Centro como son a P.X.A. (Programación Xeneral Anual), P.A.T., Normas de Organización e Funcionamento e Convivencia e outros documentos que rexen o funcionamento do centro.

Os obxectivos distribuídos por áreas para este nivel educativo, son os seguintes:

A) ÁREA DE COÑECEMENTO DE SÍ MESMO E AUTONOMÍA PERSOAL

- Formarse unha imaxe axustada e positiva propia identificando gradualmente as propias características, posibilidades e limitacións a través da interacción coas outras persoas, desenvolvendo sentimentos de autoestima.
- Coñecer e representar o seu corpo, identificando as súas partes e algunhas das súas funcións, descubriendo as posibilidades de acción e de expresión e coordinando e controlando cada vez con maior precisión xestos e movementos.

- Identificar os propios sentimentos, emocións, necesidades e preferencias e ser capaces de expresalos e comunicalos, e comezar a identificar e respectar tamén os das outras persoas.
- Tomar a iniciativa, planificar e secuenciar a propia acción para realizar tarefas sinxelas ou resolver problemas da vida cotiá, aceptando as pequenas frustracións e manifestando unha actitude tendente a superar as dificultades e reforzar o sentimento de autoconfianza.
- Adecuar o seu comportamento ás necesidades e requerimentos das outras persoas, desenvolvendo actitudes e hábitos de respecto, axuda e colaboración.
- Progresar na adquisición de hábitos relacionados coa seguridade, a hixiene, a alimentación e a saúde.
- Progresar na adquisición de hábitos de orde, constancia e planificación no desenvolvemento das tarefas.
- Amosar unha actitude de aceptación e respecto polas diferenzas individuais (idade, sexo, etnia, cultura, características físicas, personalidade,...)
- Descubrir, coñecer e vivir o xogo como medio que favorece a aceptación propia, o desenvolvemento humano, a manifestación de emocións, o respecto ás demais persoas, a aceptación de regras, a seguridade persoal e a aceptación da identidade sexual e cultural.

B) ÁREA DO COÑECEMENTO DO CONTORNO

- Observar e explorar de forma activa o seu contorno, xerando interpretacións sobre algunhas situacións e feitos significativos, e mostrando interese polo seu coñecemento.
- Observar os cambios e modificacións aos que están sometidos os elementos do contorno e relacionalos cos factores que os producen.
- Iniciarse na formulación de hipóteses, buscando respostas e explicacións para anticipar probables efectos que poderían producirse como consecuencia de situacións da vida diaria e dalgúns experimentos realizados.
- Relacionarse coas demais persoas de forma cada vez máis equilibrada e satisfactoria, interiorizando progresivamente as pautas de comportamento social e axustando a súa conducta a elas.

- Coñecer distintos grupos sociais próximos á súa experiencia, algunhas das súas características, producións culturais, valores e formas de vida.
- Establecer relacións de confianza, afecto, colaboración e comprensión baseadas no respecto ás persoas, ás normas e valores da sociedade á que pertencen.
- Apreciar e valorar como seus algúns elementos significativos da cultura galega: expresións artísticas, costumes, festas populares, folclore, gastronomía, etc.
- Iniciarse nas habilidades matemáticas manipulando funcionalmente elementos e coleccións, identificando os seus atributos e establecendo relacións de agrupamento, clasificación, orde e cuantificación.
- Empregar o coñecemento matemático para interpretar a vida en clave de lóxica, comprendendo situacións e resolvendo problemas, establecendo relacións, explorando, ordenando, comparando, cuantificando, medindo, pesando, etc.

C) ÁREA DE LINGUAXES: COMUNICACIÓN E REPRESENTACIÓN

- Utilizar diversas linguaxes como instrumentos de comunicación, de expresión de ideas e sentimentos, de representación, de aprendizaxe e de goce.
- Recoñecer a importancia das manifestacións non verbais (o silencio, a mirada, a xestualidade, o olfato e o tacto) como elementos xenuínos da comunicación humana.
- Comprender que as palabras, os números, as notas musicais, as iconas e outros símbolos e signos convencionais poden representar os pensamentos, experiencias, coñecementos e ideas.
- Comunicarse oralmente nas dúas linguas oficiais con distintos propósitos: expresar sentimentos, emocións, desexos, ideas... dirixíndose a diferentes interlocutores e en diversidade de contextos, valorando a linguaxe como ferramenta de relación cos demais e de regulación da convivencia e a aprendizaxe.

- Inicialse no uso oral dunha lingua estranxeira para comunicarse en actividades contextualizadas e mostrar interese e goce ao participar nestes intercambios comunicativos.
- Achegarse á lingua escrita a través de diferentes tipos de textos (literarios, expositivos, enumerativos, informativos, prescriptivos), recoñecendo a funcionalidade e uso social destes; descubriendo que os textos escritos poden ofrecer oportunidades tales como informar, brindar novos coñecementos, entreter e enriquecer a fantasía.
- Facer uso da biblioteca da aula e do centro valorándoa como fonte de información e de pracer.
- Potenciar a capacidade creativa a través das linguaxes artísticas para imaxinar, inventar, transformar a partir das súas ideas, sentimentos, experiencias e coñecementos.
- Achegarse ao coñecemento de obras artísticas expresadas en diferentes linguaxes, adquirindo progresivamente sensibilidade estética.
- Comunicarse creativamente a través das distintas manifestacións artísticas: pintura, modelado, escultura, teatro, danza, música, literatura, imaxes proxectadas...
- Desenvolver o sentir de autoconfianza nas producións artísticas persoais, amosando interese pola súa mellora e respectando e valorando as creacións propias e as das demais persoas.
- Comprender os elementos que compoñen a linguaxe plástica: liña, cor, textura, volume ...
- Inicialse na descrición de obras de diferentes estilos e xéneros artísticos.
- Achegarse ao coñecemento, emprego e valoración das TIC (ordenadores, internet, pizarra dixital, escáner, vídeo...) como ferramentas de busca de información, creación, expresión e comunicación.

3.- CONTIDOS

A) ÁREA DE COÑECEMENTO DE SÍ MESMO E AUTONOMÍA PERSOAL

BLOQUE 1: O CORPO E A PROPIA IMAXE

- Exploración do propio corpo e identificación, manifestación, regulación e control das necesidades básicas do corpo.
- Adquisición de confianza nas capacidades propias e control progresivo dos propios sentimentos e emocións.
- Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e dos demais.
- Recoñecemento dos sentidos como medio de expresión, percepción e comprensión do mundo que o rodea e como medio favorecedor do desenvolvemento cognitivo.
- Observación dos cambios físicos nas persoas ao longo do tempo e valoración positiva e respecto polas diferenzas, evitando actitudes discriminatorias.
- Recoñecemento e vivencia das referencias espazo-temporais.

BLOQUE 2: XOGO E MOVEMENTO

- Participación nos xogos e na actividade motriz.
- Aceptación do xogo como medio de gozo e de relación cos demais.
- Comprensión, aceptación e valoración de regras para xogar.
- Coordinación progresiva das súas habilidades psicomotrices finas e grosas.
- Adquisición de nocións básicas de orientación e coordinación de movementos.

BLOQUE 3: ACTIVIDADE COTIÁ

- Interese por participar en actividades da vida cotiá, regulando o propio comportamento, para camiñar cara a resolución pacífica de conflitos.
- Habilidades para a interacción e colaboración, así como unha actitude positiva para establecer relacións de afecto coas persoas adultas e iguais, aceptando a diversidade.
- Hábitos elementais de organización, constancia, atención, iniciativa e esforzo.

- Valoración e gusto polo traballo propio ben feito e polo das demais persoas.

BLOQUE 4: COIDADO PERSOAL E SAÚDE

- Recoñecemento das necesidades básicas do corpo: hixiene, alimentación, descanso ...
- Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Fomento de hábitos de prevención de enfermidades e de accidentes domésticos, respondendo con actitude de tranquilidade e colaboración.

B) ÁREA DO COÑECEMENTO DO CONTORNO

BLOQUE 1. MEDIO FÍSICO: ELEMENTOS, RELACIÓNS E MEDIDA

- Interese pola exploración de obxectos e materiais recoñecendo as súas funcións, usos cotiáns, atributos, propiedades e características, e mantendo unha actitude de respecto e coidado cara eles
- Recoñecemento do uso do número na vida diaria e inicio no rexistro de cantidades. Emprego dos números para identificar, contar, clasificar, numerar, informarse e ordenar elementos da realidade en situacións contextualizadas e significativas.
- Utilización de xogos de mesa como actividades lúdicas que unen o razoamento, a reflexión e o divertimento en grupo.
- Adquisición progresiva da noción do paso do tempo mediante as actividades da vida cotiá e aproximación ao uso do calendario.
- Establecemento de relacións de orientación espacial de localización, dirección, distancia e posición.
- Vivencia, representación e interpretación do espazo, empregando a imaxinación en debuxos, planos, fotografías, mapas ou outros.

BLOQUE 2. ACHEGAMENTO Á NATUREZA

- Observación dalgunhas características, comportamentos, funcións e cambios nos seres vivos.
- Curiosidade, respecto e coidado cara os elementos do medio natural, especialmente animais e plantas.

- Gozo ao realizar actividades en contacto coa natureza. Valoración da súa importancia, apreciando o medio natural.
- Participación en proxectos e investigacións no medio natural, expresando as actividades realizadas e os resultados obtidos mediante diferentes representacións.

BLOQUE 3. CULTURA E VIDA EN SOCIEDADE

- Identificación da familia e da escola como primeiros grupos sociais de pertenza, mantendo unha actitude de colaboración e asumindo pequenas responsabilidades.
- Valoración das relacións afectivas que se establecen na familia e na escola.
- Colaboración co resto de compañeiros e compañeiras na vida da aula, amosando disposición para compartir e resolver conflitos. Incorporación progresiva de pautas adecuadas de comportamento.

- Recoñecemento dalgúns signos de identidade cultural galega.

C) ÁREA DE LINGUAXES: COMUNICACIÓN E REPRESENTACIÓN

BLOQUE 1. LINGUAXE VERBAL

Escoitar, falar e conversar

- Utilización e valoración progresiva da lingua oral para evocar e relatar feitos; para adquirir coñecementos; para expresar e comunicar ideas, sentimentos e emocións; para facer peticións e como mecanismo para regular a propia conduta a a dos demais.
- Uso progresivo de léxico variado, aumentando a estruturación das frases.
- Participación en situacións de comunicación con distintos propósitos, en diferentes contextos e con diversos interlocutores, repetindo quendas e escoitando atentamente.
- Emprego axeitado das formas socialmente establecidas para relacionarse cos demais: saúdos, despedidas, formulas de cortesía, cumprimentos ...
- Interese por participar en interaccións orais en lingua estranxeira.

Aproximación á lingua escrita

- Achegamento á lingua escrita como medio de comunicación, información e gozo.
- Iniciación no uso da escrita en situacións contextualizadas e reais.
- Diferenciación entre as formas escritas e outras formas de expresión gráfica. Identificación de palabras e frases escritas moi significativas e usuais.

Achegamento á literatura

- escoita e comprensión de lectura en voz alta de contos, relatos, lendas, poesías, rimas, adiviñas, teatro... nas dúas linguas oficiais da comunidade.
- Dramatización de textos literarios
- Participación creativa en xogos lingüísticos, acompañados de respostas corporais: xestos, movementos, ritmos ...
- Introducción ao uso da biblioteca de aula, como un medio máis de aproximación á literatura e como espazo privilexiado de recursos para a diversión e o coñecemento.

BLOQUE 2. LINGUAXES ARTÍSTICAS: PLÁSTICA, MUSICAL E CORPORAL

- Exploración sensorial dos elementos presentes no contorno integrando actividades de tocar, ulir, oír e ver.
- Potenciación da imaxinación e fantasía do alumnado para enriquecer a actividade creativa.
- Experimentación e descubrimento dalgúns elementos que configuran a linguaxe plástica: liña, forma, cor, textura, espazo e volume.
- Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais, útiles e soportes.
- Interpretación e valoración de diferentes tipos de obras plásticas.
- Exploración das posibilidades sonoras da voz, do propio corpo, de obxectos cotiáns e de instrumentos musicais.
- Audición atenta de obras musicais populares, clásicas e contemporáneas. Participación activa e gozo na interpretación de cancións, xogos musicais e danzas colectivas e individuais.

- Participación en actividades de dramatización, danzas, xogo simbólico e outros xogos de expresión corporal.

BLOQUE 3. LINGUAXE AUDIOVISUAL E TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN

- Identificación da utilidade de diversos instrumentos e tecnoloxías como fontes de información, de comunicación, de expresión, de estratexias de exploración e investigación.
- Coñecemento, coidado e uso, na medida das súas posibilidades, das ferramentas tecnolóxicas

4.- METODOLOXÍA

Con respecto á metodoloxía contemplamos 2 escenarios completamente diferentes: ensino presencial e ensino non presencial.

☉ No caso do **ENSINO PRESENCIAL** nas aulas de 4 anos traballarase por proxectos.

A) OS PROXECTOS

O traballo por proxectos basearase nos seguintes obxectivos:

- Favorecer nos nenos e nenas o desenvolvemento dunha personalidade autónoma, participativa e creativa, capaz de disfrutar, de elixir e de tomar decisións.
- Facer aos alumnos e alumnas protagonistas do proceso de aprendizaxe, facilitando a participación de todos na elección e realización de actividades, na toma de decisións na aula, etc.
- Posibilitar a exploración e comprensión do mundo que lles rodea, accionando sobre os obxectos e espazos.
- Facilitar ao alumnado medios para desenvolver a comunicación a través de diferentes tipos de linguaxe.
- Estimular a capacidade de observación en xeral, posibilitando que expresen os seus sentimentos e pensamentos a través das súas manifestacións e producións artísticas.

O proceso a seguir para preparar os proxectos constará dos pasos seguintes:

- **Valoración:** nunha primeira assemblea determínanse os aspectos xa coñecidos polo alumnado e recolleranse todas aquelas preguntas ás que se quera dar resposta ao longo do desenvolvemento do proxecto.

- **Determinación de obxectivos** que expresen as metas máis importantes a acadar.

- **Selección e organización de contidos.**

- **Programación de actividades:** Actividades que permitan coñecer diferentes aspectos sobre a temática a investigar, tendo en todo momento un carácter globalizador.

- **Ambientación da aula:** en función do tema a traballar.

- **Temporalización:** a duración media de cada proxecto varía en función das características do proxecto.

- **Intercambio co resto do profesorado que imparte na aula:** (mestres/as de inglés e relixión, apoios, mestra de música, psicomotricidade e atención educativa) para incluír nas súas clases actividades sobre o proxecto.

O traballo por proxectos obriga a ir completando a programación de aula ao longo do curso, pola imposibilidade de determinar dende un principio os intereses e temas que poden xurdir.

B) OS RECUNCHOS

Parte do traballo da aula está organizado en recunchos. Con esta organización preténdese que o alumnado acade os obxectivos seguintes:

- Coñecer os diferentes espazos da aula e todas as posibilidades de actividade e xogo que cada un deles implica.

- Manipular e empregar axeitadamente o material do que dispón en cada recuncho, ordenando este como corresponda despois de utilizalo.

- Disfrutar de momentos de tranquilidade e doutros de máis acción.

- Organizarse cos seus compañeiros e compañeiras nos xogos, sen actitudes de sumisión nin dominio, respectando os gustos e as opinións dos outros.

Habitualmente funcionan na aula cinco recunchos que a continuación se enumeran, e que terán unha ubicación clara. Sen embargo, en función do

proxeito que se esté a traballar, pódese engadir outro recuncho ou substituír por este algún dos xa existentes.

- Recuncho dos puzzles e xogos de lóxica-matemática
- Recuncho de plástica
- Recuncho do xogo simbólico
- Recuncho das construcións.
- Contos e letras.

O xogo e traballo por recunchos realízase mediante o grupo-mesa do alumnado, os cales van cada día da semana a un dos recunchos para xogar libremente ou realizar algunha proposta establecida pola mestra-titora.

Pese a todo o explicado anteriormente, durante o primeiro trimestre os recunchos funcionarán de xeito moito máis flexible, xa que os recursos preséntanse pouco a pouco e dase tempo aos nenos e nenas para ir coñecendo o material e a súa ubicación.

O xogo:

É fundamental ter en conta que os xogos serven como instrumento educativo e tamén de observación das peculiaridades de cada alumno e alumna: estilos de aprendizaxe, dificultades, actitude ante os erros, aceptación de regras, interacción cos compañeiros e compañeiras, etc.

O xogo simbólico permite ao alumnado reproducir e imaxinar escenas ou situacións da vida real. A simulación da realidade posibilita que o neno ou nena vaia coñecendo, aceptando ou provocando novas maneiras de relacionarse, de enfrentarse aos conflitos e de situarse no contexto social e relacional.

O xogo simbólico permitirá ao alumnado reproducir e imaxinar escenas ou situacións da vida real. A simulación da realidade posibilitará que o neno ou nena vaia coñecendo, aceptando ou provocando novas maneiras de relacionarse, de enfrentarse aos conflitos e de situarse no contexto social e relacional.

Polo anteriormente exposto se utilizará o xogo como recurso motivador e instrumento educativo na práctica diaria, tendo en conta os seguintes aspectos:

- Que o alumnado encontre placer nos xogos, independentemente do resultado final obtido.

- Que os xogos eviten a discriminación ou menosprezo daqueles alumnos/as que non conseguisen os obxectivos marcados.
- Que sexan indicadores para a mestra das habilidades que teñen que mellorar de maneira individual ou en grupo.
- Que posibiliten a participación de todo o alumnado do grupo-clase.
- Que o alumnado vexa aos seus compañeiros e compañeiras como iguais e non como contrincantes aos que hai que superar.
- Que a finalidade sexa conseguir a suma de achegas individuais para lograr un obxectivo conxunto.

C) AGRUPAMENTOS

Na aula organizaráanse todo tipo de actividades que esixirán según a súa natureza diferentes formas de agrupamento. As fundamentais serán as que se mencionan a continuación.

- **Gran grupo:** asamblea, narración de contos, conversas...
- **Traballo individual:** traballo en mesa
- **Pequeno grupo:** traballo en recunchos.

D) PLANIFICACIÓN TEMPORAL

No momento de facer a planificación temporal, procurarase manter unha rutina de actividades estables, aínda que o suficientemente flexibles para dar cabida ás necesidades e intereses individuais, tendo en conta os seguintes parámetros:

- Partir do momento evolutivo dos nenos e nenas do grupo, axustando as tarefas ás súas posibilidades de atención e traballo.
- Manter unha secuencia de ritmos e rutinas equilibrada.
- Cubrir as necesidades e intereses do grupo-clase. Reservar un tempo de dedicación aos alumnos e alumnas que necesiten unha atención individualizada.
- Organizar o tempo de realización das actividades tendo en conta o ritmo do grupo; respectar a alternancia de esforzo, concentración e movemento.
- Aproveitar feitos espontáneos que xurdan ao longo da sesión ou da xornada para incorporalos ás actividades do día de consideralo axeitado.

- Adecuar as tarefas que se van realizar á distribución espacial e aos recursos de persoal e materiais cos que conta o centro.

No caso do **ENSINO NON PRESENCIAL** no suposto que se de esta situación, o alumando de 5º de Educación Infantil, recibe traballo impreso elaborado polas titoras, ademais de diferentes propostas mediante a aula virtual, pretendendo en todo momento seguir as rutinas establecidas na aula. O contacto tamén se realizará a través do correo electrónico da aula e a aplicación de Abalar Móbil.

E) RECURSOS

HUMANOS
As mestras-titoras, mestras de apoio, profesorado especialista, as familias, colaboradores (Concello, organismos..) En definitiva, todas as persoas que compoñen a comunidade educativa e que desexen participar no proxecto didáctico.
MATERIAIS
<u>Da aula:</u> material funxible e non funxible, material dos diferentes recunchos, material de refugallo, audiovisual e informático, libros e contos... <u>Do centro:</u> o entorno natural do centro e o patio. <u>Do contorno:</u> recursos da localidade onde está situado o centro concello...
ORGANIZATIVOS
Recursos espazo-temporais sinalados nos puntos anteriores.

F) RELACIÓN COAS FAMILIAS E O CONTORNO

A educación infantil é unha tarefa compartida entre pais/ nais e educadores e educadoras co fin de levar a cabo accións conxuntas intencionadamente educativas. A familia desempeña un papel fundamental no desenvolvemento do neno/a. Neste sentido, a escola comparte coa familia esta labor educativa completando e ampliando as súas experiencias formativas. Así pois, dende a aula de 4 anos coopérase estreitamente coas familias mediante diversas vías:

- Reunión inicial a comezos de curso: reunión xeral na que se explica as normas xerais de funcionamento do centro e da aula, e a metodoloxía a desenvolver ao longo do curso escolar.
- Entrevista inicial individualizada: entrevista para coñecer aspectos do desenvolvemento dos nenos e nenas do alumnado que se escolariza por primeira vez en 5ºEI.
- Titorías: mediante vía telefónica ou telemática. O horario das titorías é o martes de 17:00-18:00 horas. No caso de ter que realizarse presencialmente, debe acudir só unha persoa adulta por alumno ou alumna, con máscara, realizar a desinfección de mans e cunha distancia de 1,5 metros.
- Contacto a través de Abalar Móbil e correo electrónico da aula: auladeluciafraga@gmail.com e mariainfantilcampomaior@gmail.com.

En canto á apertura ao contorno, depende da situación sanitaria.

5.-CONTRIBUCIÓN DENDE AS ÁREAS DE EDUCACIÓN INFANTIL AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

Para desenvolver as competencias traballaremos sobre todo por proxectos e proponendo tarefas e retos que inciten aos alumnos e alumnas a mobilizar os seus coñecementos e habilidades tratando de achegar a escola á vida diaria, empregando un enfoque globalizador e partindo dos intereses do alumnado, das súas experiencias e coñecementos previos.

Na aula de 4 anos procuraráse contribuir ao desenvolvemento das competencias básicas do seguinte xeito:

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA:

- Levando a cabo actividades de expresión oral nas que nenos e nenas participen activamente: realizar asambleas, contar e dramatizar contos, conversar, debater, cantar...
- escoitando e lendo contos, inventando contos, imaxinando historias, situacións e personaxes.
- Desenvolvendo actividades motivadoras que inciten ao alumnado a falar, ler e escribir, expresarse creativamente e estruturar o seu discurso.
- Facilitando o coñecemento de diferentes formas de expresión oral e escrita (teatro, poesía, cartas, correo electrónico...) coas súas características formais diferenciadas e o disfrute deste coñecemento.

COMPETENCIA MATEMÁTICA:

- Procurando o desenvolvemento de habilidades de percepción: observar, escoitar, percibir sensacións, recoñecer vivencias....
- Fomentando o desenvolvemento da capacidade de razoar, resolver problemas, comunicar, representar, establecer conexións, facer comparacións...
- Realizando actividades nas que disfrutan e aprendan matemáticas en situacións lúdicas: medindo, pesando...
- Fomentando a resolución de problemas cotiás mediante razoamentos matemáticos.
- Promovendo a identificación de números e cantidades en obxectos do contorno (calendario, tickets, catálogos, carteis, etc.)
- Poñendo ao alumnado en situación de describir características e propiedades dos obxectos que nos rodean.

COMPETENCIA NO COÑECEMENTO E A INTERACCIÓN CO MUNDO FÍSICO

- Facilitando a observación e exploración do contorno físico-social máis próximo e establecendo relacións entre a propia actuación e as consecuencias que dela derivan.
- Planificando actividades de investigación, formulación e comprobación de hipótesis...
- Posibilitando que os nenos e nenas aprendan formulando e respondendo preguntas, interpretando feitos, expresando opinións e contrastando esas opinións coas dos seus compañeiros e compañeiras.
- Inculcando actitudes de respecto, coidado e agarimo ante o medio natural.

TRATAMENTO DA INFORMACIÓN E COMPETENCIA DIXITAL

- Elaborando recursos de aula propios en soportes diversos.
- Iniciándose na utilización da pizarra dixital.
- Usando o ordenador como ferramenta para buscar e atopar información.

COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ:

- Mostrando un modelo axeitado nas interaccións sociais (ton de voz, fórmulas de cortesía, comunicación visual, asertividade, etc.).
- Integrando na aula materiais e contidos que promovan a igualdade entre homes e mulleres e a valoración das diferenzas culturais e raciais.
- Organizando actividades e xogos en equipo.
- Posibilitando que todo o alumnado poda manifestar a súa opinión sobre algún tema inculcando o respecto polas opinións alleas.
- Potenciando os xogos cooperativos fronte aos xogos competitivos.

COMPETENCIAL CULTURAL E ARTÍSTICA

- Coñecendo o patrimonio cultural e artístico da comarca.
- Compreendendo e apreciando diferentes manifestacións culturais e artísticas.
- Considerando como parte do patrimonio do pobo as manifestacións culturais e artísticas.
- Apreciando e gozando coa arte.
- Iniciándose na observación e comentario de obras de arte.

COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER:

- Traballando por proxectos que respondan ás necesidades e intereses do alumnado.
- Programando actividades fundamentalmente activas, lúdicas e motivadoras.
- Propoñendo situacións que fagan posible a aprendizaxe por descubrimento.
- Xerando situacións donde os nenos e nenas deban diagnosticar un problema, propoñer posibles solucións, analizar as consecuencias e programar as accións necesarias para conseguir os obxectivos previstos.
- Facendo ao alumando copartícipes do proceso de aprendizaxe.
- Facilitando a participación de todos e todas na elección e realización de actividades e na toma de decisións na aula.

AUTONOMÍA E INICIATIVA PERSOAL:

- Potenciando que realicen por sí mesmos todas aquelas tarefas que sexa posible.
- Deixando constancia da súa evolución e valorando o seu esforzo e iniciativa.

6.- AVALIACIÓN

As características da avaliación en Educación Infantil (global, continua e formativa) permiten ao profesorado desta etapa encamiñara a súa acción educativa facilitándolle ao alumnado cantidade e variedade de experiencias de aprendizaxe, co fin de que cada neno/a alcance o máximo desenvolvemento posible das súas capacidades de acordo coas súas posibilidades.

Nas aulas de 4 anos realizarase un seguimento ao longo do proceso educativo para identificar as aprendizaxes adquiridas e o ritmo e a evolución de cada neno e nena. Tomando como indicadores de avaliación os obxectivos xerais do ciclo, o seguimento permitirá poñer en relación os obxectivos iniciais propostos coas características e posibilidades de cada alumno e alumna, orientando e reconducindo o proceso de ensino-aprendizaxe.

A) CRITERIOS DE AVALIACIÓN

ÁREA DE COÑECEMENTO DE SÍ MESMO E AUTONOMÍA PERSOAL

- Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e as súas diferentes partes.
- Coordinar e controlar o seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá.
- Recoñecer os sentidos e identificar percepcións e sensacións.
- Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade, manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións.
- Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando positivamente a diversidade.
- Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender os das demais persoas.
- Participar en xogos, mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas.

- Participar en xogos e actividades colectivas aceptando as normas que os rexen.
- Resolver con iniciativa e autonomía as actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.
- Manifestar hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.
- Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas.

ÁREA DE COÑECEMENTO DO CONTORNO

- Explorar os obxectos e elementos do contorno inmediato e actuar sobre eles. Recoñecer os seus atributos e calidades. Agrupar, clasificar e ordenar estes elementos e coleccións segundo distintos criterios.
- Empregar os números para identificar, contar, clasificar, informarse e ordenar elementos da realidade, aproximándose ao seu valor rotacional e conceptual.
- Propoñer e resolver problemas sinxelos relacionados con situacións cotiás, empregando e comparando magnitudes de peso, lonxitude e capacidade.
- Recoñecer algúns aspectos xeométricos básicos: liñas, puntos, rectángulos, cadrados, triángulos, círculos.
- Describir e representar dun xeito elemental a situación das propias nenas e nenos en relación a obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico elemental.
- Usar e comprender nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa vida.
- Dar mostras de interesarse polo medio natural e os seus cambios. Identificar e nomear algúns dos seus componentes, establecendo relacións sinxelas de interdependencia. Manifestar actitudes de coidado e de respecto cara á natureza e participar en actividades para conservala.
- Identificar e recoñecer as diferentes etapas da vida nas persoas e outros seres vivos.
- Identificar e coñecer os grupos sociais máis significativos do contorno do alumnado e algunhas características da súa organización.

- Recoñecer, identificar e poñer exemplos sinxelos dalgúns servizos comunitarios.

ÁREA DE LINGUAXES: COMUNICACIÓN E REPRESENTACIÓN

- Utilizar a lingua oral do modo máis conveniente para unha comunicación positiva con iguais e con persoas adultas, segundo as intencións comunicativas.
 - Comprender mensaxes orais diversos, mostrando unha actitude de escoita atenta e respectuosa.
 - Amosar unha actitude positiva cara á aprendizaxe dunha lingua estranxeira, interesándose por participar en interaccións orais en rutinas, xogos e situacións habituais de comunicación.
 - Amosar interese polos textos escritos presentes na aula e no contorno próximo, iniciándose no seu uso e na comprensión das súas finalidades. Interesarse e participar nas situacións significativas de lectura e escritura que se producen na aula desenvolvidas por persoas lectoras e escritoras competentes.
 - Producir diferentes textos individualmente ou en grupo -con escritura convencional ou non-, con propósitos e intencións diferentes: recoller e transmitir información, gozo...
 - Gozar compartindo a escoita e a lectura en voz alta de textos literarios: contos, relatos, lendas, poesías, rimas, adiviñas...
 - Utilizar a biblioteca con respecto e coidado, valorándoa como recurso informativo, de entretemento e gozo.
 - Expresarse e comunicarse utilizando medios, materiais e técnicas propias das diferentes linguaxes artísticas e audiovisuais.
 - Mostrar interese por explorar as súas posibilidades de expresión e representación, por gozar coas súas producións e por compartir as experiencias creativas, estéticas e comunicativas.
 - Utilizar, na medida das súas posibilidades, a linguaxe audiovisual e as tecnoloxías da información e comunicación como vehículo de expresión e comunicación.

B) AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO

Co fin de analizar e valorar o proceso de ensino e de adaptar progresivamente a intervención educativa ás características e necesidades do alumnado, avaliaranse os seguintes aspectos:

- A organización da aula, o seu clima escolar e a interacción entre o alumnado, así como a relación entre o profesorado e o alumnado.
- A coordinación entre os profesionais dun mesmo nivel e a coherencia entre os niveis.
- A regularidade e claridade da relación coas familias e a participación destes no proceso de aprendizaxe dos seus fillos/as.
- A adecuación da proposta pedagóxica e da propia planificación.
- A adecuación da proposta metodolóxica na contribución e adquisición das competencias básicas.
- A evolución no proceso de aprendizaxe do alumnado.
- A actuación da mestra e o seu grao de implicación nas actividades desenvoltas na aula e naquelas propostas polos diferentes equipos do centro.

C) PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

As principais técnicas e fontes de información do proceso de avaliación serán a observación directa e sistemática, a análise das producións das nenas e nenos e as entrevistas periódicas cas familias ou titores legais.

A observación directa convértese nun instrumento de primeira orde, que permite realizar o seguimento ao longo do proceso educativo, valorando e axustando a intervención educativa en función dos datos obtidos. As entrevistas coas familias, a conversa cos alumnos/as, as situacións de xogo e as producións dos nenos/as permitirán recoller de maneira organizada información individual sobre ese proceso, proporcionando datos globais e pautas de actuación con cada alumno/a.

Para facilitar a recollida de datos anotaránse diariamente nunha axenda os acontecementos máis destacados da xornada escolar.

Co fin de poder avaliar de forma axeitada a planificación didáctica, empregaránse os seguintes instrumentos de avaliación:

- *Avaliación inicial:* Nas primeiras semanas do presente curso, por medio de actividades impresas variadas faremos unha avaliación inicial, co

obxectivo de sondear a situación de partida do alumnado despois do periodo estival e, en definitiva, para axustar a actuación docente ás necesidades, intereses e posibilidades do grupo-clase.

- *Rexistro de observación:* Permitirá facer un seguimento ao longo do curso, tanto de cada alumno/a en particular como do grupo en xeral. Observaránse pautas de actuación e de relación, estilos de traballo, aspectos que espertan o seu interese, etc. Para facilitar a recollida de datos rexistraránse diariamente nunha axenda os acontecementos máis relevantes da xornada escolar.

- *Avaliación por proxectos de traballo e secuencias didácticas:* Permite rexistrar as aprendizaxes alcanzadas polo alumnado en cada proxecto.

- *Avaliación trimestral e boletíns trimestrais para a familia:* Recollerá todas aquelas aprendizaxes consideradas significativas e básicas que o alumno/a debe conseguir. Os boletíns elaboraránse de acordo co resto do profesorado do nivel, partindo dos ítems propostos no XADE e seleccionando aqueles que se consideren máis significativos.

- *Informe final do curso:* Ao rematar o curso elaborárase un informe final para cada alumno/a, a partir dos datos obtidos a través da avaliación continua.

7.-ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

As medidas adoptadas deben ser unha resposta a todos e cada un dos alumnos e alumnas e teñen que ser respectuosas coas súas características persoais.

Partindo destas premisas, e para cumprir coa atención á diversidade teranse en conta os aspectos seguintes:

- Proporcionar situacións para adaptarse aos diferentes niveis e intereses do alumnado.
- Adaptar a metodoloxía ás diferentes necesidades do momento, favorecendo a autonomía.
- Adaptar os tempos, aos diferentes ritmos individuais.
- Realizar actividades de reforzo e de ampliación.
- Presentar diferentes recursos adaptados ao contexto e ao alumnado.

Neste nivel de 5º de Educación Infantil, atópanse dos alumnos con necesidades específicas de apoio educativo recoñecidos polo Equipo de Orientación Específico.